

BIJLAGE II a - Toelichting bij concrete welstandscriteria 2017, update 2020

Onderwerpen die op aangeven van de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit zijn aangegeven en bij de evaluatie van het welstandsbeleid in de raad van 24 juni 2020 zijn besproken.

Voor de door het college vastgestelde c.q. aangepaste concrete criteria zie BIJLAGE II b (e.e.a. op basis van positief van de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit)

A. Dakkapellen, dakopbouwen en dakoptrekkingen

Het college heeft voor alle cultuurhistorisch waardevolle gebieden 2 t/m 7 één eenduidige set criteria vastgesteld. De reden daarvoor is dat deze alle hetzelfde doel dienen, nl. het behoud van het cultuurhistorisch waardevol karakter. Deze set criteria is gebaseerd op de reeds bestaande criteria voor de gebieden 4 en 7 (BIJLAGE IIb).

Toelichting:

De wijziging betreft het opnemen van aanvullende criteria (vanwege de grotere impact) voor die gevallen waar voor dakkapellen wél criteria voor dakkapellen bestaan en voor dakopbouwen niet. Gebleken is dat er in 2017 voor dakkapellen en dakopbouwen een set criteria is vastgesteld die verwarrend en onduidelijk blijkt te zijn. Genoemde criteria zijn niet alleen verschillend per gebied, maar blijken ook onbedoeld te ontbreken voor de waardevolle gebieden 2, 3, 5 en 6. Daarnaast zijn de criteria voor het historische lint Bodegraafsestraatweg (gebied 7) véél strenger dan voor bijvoorbeeld de Karnemelksloot (gebied 6) en de wijk rond het beschermde monument Van Bergen IJzendoornpark (gebied 2). Zie BIJLAGE Ib: Betreft het beleid voor de gebieden 1 t/m 7 in kolom F5.

B. Ontbrekende criteria voor nieuwbouw in bestaande wijken

Het college heeft besloten om voor de gebieden waar de hoofdmoot verbouw is, maar waar geen enkele aanwijzing voor nieuwbouw bestaat, geen aanvullende voorschriften op te nemen. Het betreft de gebieden waar de welstandstoets alleen van toepassing is boven de bouwkostengrens van € 100.000,--. Dat wil zeggen dat in deze gevallen de "Algemene welstandscriteria" (F2) van toepassing zijn.

Toelichting:

Zoals in de tabel van BIJLAGE Ib is te zien, gelden de algemene welstandscriteria (F2) voor alle plannen in de gebieden 1 t/m 10 en daarnaast ook in de welstandsluwe gebieden (11 t/m 21) ook voor plannen met een bouwsom boven de 100.000,--. Deze algemene welstandscriteria beperken zich tot het niveau waarmee onbedoelde missers kunnen worden voorkomen. Voor trafo's en andere grotere nutsvoorzieningen: zie onder punt H.

C. Zonnepanelen en andere duurzaamheidsmaatregelen

Het college heeft besloten om voor duurzaamheidsmaatregelen, m.u.v. beschermde monumenten, met een ambtelijke sneltoets te gaan werken. Voor beschermde monumenten kan, als aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan ("KAN-bepaling"), een vergunning worden verleend zonder uitgebreide toetsing.

Voor alle andere duurzaamheidsmaatregelen die van invloed zijn op ruimtelijke kwaliteit zijn concrete criteria vastgesteld, die met een "KAN-bepaling" of een beperkte ambtelijke toets kunnen worden afgedaan.

De genoemde toetscriteria zijn vastgesteld door het college en maken deel uit van de 'Regeling Erfgoed en Duurzaamheid 2020' (BIJLAGE III).

Deze criteria zullen reeds bij de intake ambtelijk worden getoetst. Voldoet de aanvraag niet aan de sneltoetscriteria dan zal de aanvraag aan de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit worden voorgelegd, waarbij de beoordelingscriteria uit BIJLAGE III leidend zijn.

Toelichting:

Zonnepanelen mogen in het beschermd stadsgezicht niet zichtbaar zijn vanaf het publiek domein. Hoewel de zichtbaarheid ambtelijk kan worden vastgesteld, moeten deze voorzieningen op dit moment niettemin altijd aan de ARK worden voorgelegd, tenzij de aanvraag voldoet aan de sneltoetscriteria.

- *Alleen voor beschermd erfgoed waar de duurzaamheidsmaatregelen een grote of middelgrote impact hebben op de waarden, is sprake van een vergunningverlening.*
- *Om tot een afweging te kunnen komen, zijn vier relevante zaken naast elkaar in één tabel weergegeven (BIJLAGE III):*
 - a) *Welstandsgebieden (1 t/m 22 met separate welstandskaart)*
 - b) *Welstandsniveaus (A t/m G, conform de indeling Deel C, Welstandsnota)*
 - c) *Impact van de duurzaamheidsmaatregelen op de beeldkwaliteit*
 - d) *Duurzaamheidstoets (vrijstellingen, ambtelijke toets en vergunningen)*
- *De Regeling Duurzaamheid en Erfgoed wordt als bijlage bij de welstandsnota gevoegd.*
- *Dat voorstel bevat ruimere mogelijkheden voor al het beschermde erfgoed van Gouda voor eigenaren die aan de slag willen met verduurzamen.*
- *Met de nieuwe regeling wordt de vergunningverlening voor het verduurzamen van monumenten en panden in de beschermde binnenstad soepeler, maar ook duidelijker. De nieuwe spelregels laten vooraf zien wat er via sneltoetsen en vrijstellingen mogelijk is. Zo kunnen ook eigenaren van monumenten en panden in de binnenstad met zo min mogelijk regeldruk en kosten mee doen met energie besparen en opwekken.*
- *De regeling vloeit voort uit de collegebevoegdheid om nadere voorschriften te verbinden aan vergunningen voor monumenten en panden in de beschermde binnenstad, zoals vastgelegd in de artikelen 2.10.3 en 3.12.3. van de Erfgoedverordening. Deze voorschriften kunnen een vrijstelling op het verbod om zonder vergunning een activiteit uit te voeren inhouden, en ook het instellen van een plicht tot het melden van een activiteit. Met het toepassen van deze artikelen versoepelt Gouda de regelgeving rond het erfgoed voor duurzame maatregelen.*
- *De regeling is een dynamische regeling en wordt halfjaarlijks of zo vaak als nodig is, geëvalueerd. Zo nodig past het college de regeling aan.*

D. Lichtreclames

Lichtreclames zijn in Gouda toegestaan, mits deze voldoet aan de kaders van de Richtlijn Lichthinder van de NSVV. Een en ander is vastgelegd in zowel het *Welstandsbeleid*, als in de *Beleidsregels buitenreclame*. De Richtlijn van de NSVV is helaas niet direct online beschikbaar. Daardoor zijn de uitgangspunten van beleid in veel gevallen onduidelijk.

Het college heeft besloten om deze omissie op te heffen door de algemene uitgangspunten, richtlijnen en criteria uit de genoemde Richtlijn rechtstreeks in Welstandsnota op te nemen (BIJLAGE IIb).

E. Vuilcontainers bij (flat)gebouwen en bij (sport-)verenigingen

Het college heeft besloten om voor particuliere afvalcontainers, opslagcontainers bij horeca, sportterreinen, etc. met een permanent karakter, indien deze zich in de nabijheid bevinden van gebouwen die vallen onder welstandstoezicht voor deze gevallen een welstandstoets mogelijk te maken en daartoe een voorstel doen bij de volgende update van de *Beleidsregels plaatsing afvalcontainers huishoudelijk afval Gouda*.

Toelichting:

Waar gebouwen moeten voldoen aan een welstandstoets, zo geldt dit niet voor afvalcontainers, opslagcontainers etc. die in de nabijheid van die gebouwen worden geplaatst, terwijl deze niettemin vaak zeer ontsierend zijn en het zorgvuldige werk aan de gebouwde objecten en de ruimtelijke omgeving teniet doen.

Uitgangspunt bij deze update zal zijn dat de plaatsing van afvalcontainers integraal onderdeel moet uitmaken van het ontwerp van de voorziening waarvoor de containers in gebruik zijn. Voor die gevallen waar dit (nog) niet mogelijk is, zullen de containers 1) op eigen terrein, 2) achter de voorgevelrooilijn van de hoofdbebouwing en 3) zoveel mogelijk uit het zicht moeten worden geplaatst.

F. Woningontsluitingen en gevelveranderingen bij wonen-boven-winkels (binnenstad)

Met de aanpak van de ontsluiting van bovenwoningen in de binnenstad verandert het karakter van de beschermd stadsgezicht. Het college heeft besloten om een richtlijn op te stellen, waarin uitgangspunten worden vastgelegd op basis waarvan het historische karakter van de voorgevels in de historische binnenstad kan worden behouden met betrekking tot de historische entrees van bovenwoningen, zonder deze noodzakelijke entrees onmogelijk te maken.

Het college stelt voor om hierbij te kiezen voor een genuanceerde aanpak en onderscheid te maken tussen bijvoorbeeld de winkelstraten en de Markt, dan wel hoofdwinkelstraten en neven-winkelstraten.

Toelichting:

Om de levendigheid van de historische binnenstad te versterken, wordt er hard gewerkt om de leegstaand van woningen boven winkels op te heffen. Dit is nodig om de historische panden in goede staat te kunnen behouden. Helaas leidt dit tot het opheffen van de historische woningentrees aan de voorzijde van het pand (daar waar ook het adres is gevestigd), ten gunste van een woningentree via de achterliggende straat. Het beschermde stadsgezicht verandert daardoor op een essentieel punt van karakter.

Het behoud van het historisch karakter van de binnenstad door het handhaven van entrees voor bovenwoningen is een lastige kwestie. Enerzijds stimuleert Gouda actief dat de bovenwoningen worden ontsloten, anderzijds gebeurt dit doorgaans vrijwel altijd via de achterzijde van deze veelal smalle panden, om op die wijze de gebruikswaarde van de winkelplattegrond te verbeteren.

Hier ligt een dilemma waar cultuurhistorische waarden en economische gebruiksmogelijkheden kunnen botsen.

Uitgangspunt van ontsluiten langs de achterzijde zal zijn:

- *alleen waar nodig.*
- *de betreffende locatie van de aanpassing moet noodzakelijk*
- *er zijn geen acceptabele alternatieven beschikbaar.*

G. Westergouwe

Het college stelt de raad voor om voor de reeds opgeleverde wijkdelen het volledig welstandstoezicht om te zetten naar het beleid dat van toepassing is op vergelijkbare woonwijken elders in Gouda. Dit betreft de gebieden met beperkt toezicht onder € 100.000,-- en regulier toezicht boven € 100.000,-- (gebieden 14 t/m 21). Een en ander conform de andere niet-cultuurhistorisch waardevolle gebieden. Zie BIJLAGEN IV en V.

Toelichting:

Voor Westergouwe (gebied 10) geldt een volledig welstandstoezicht, zowel voor de nieuwbouw als voor verbouwingen in de beheersituatie. Dat dit welstandstoezicht ook geldt voor dakkapellen, dakopbouwen en aanbouwen die in de beheersituatie door bewoners zelf worden gerealiseerd, is niet goed uit te leggen. Het betekent dat burgers in andere naoorlogse wijken niet te maken hebben met welstandstoezicht, maar in Westergouwe wel. Een duidelijke aanleiding daarvoor ontbreekt.

H. Transformatorhuizen en andere grote nutsgebouwen (ook glasvezelvoorzieningen)

Als gevolg van het toenemend elektriciteitsverbruik, zullen bestaande, betrekkelijk kleine trafo-kasten of -huisjes successievelijk worden vervangen door grotere transformatorhuizen. Er is behoefte aan een welstandstoets.

De zorgen die zijn geuit, hebben vooral betrekking op de bouw van garages, vrijstaande bergingen, transformatorhuizen en andere gebouwen in de openbare ruimte.

Nutsvoorzieningen zijn geregeld via de WABO, art. 2a en in het beschermd stadsgezicht niet vergunningvrij, WABO art. 2.1, lid 1. Op basis van deze regelingen is het mogelijk vergunningvrij te bouwen met een oppervlakte van 15 m² en een max. hoogte van 3 m.

Voor andere gebouwen dan nutsvoorzieningen zal de toetsing, afgezien van de WABO-normen en de bestemmingsplanmogelijkheden, plaatsvinden op basis van de beperkte welstandstoets conform de "algemene welstandscriteria" (F2).

Onderwerpen op basis van de besproken tijdens de evaluatie van de het welstandsbeleid in de raad van 24 juni 2020.